

Toplumsal Yapıları Dönüşüme Uğratmak için Yeni Güç Dinamikleri Geliştirmek *Kadının Statüsü Komisyonu'nun 64. Oturumuna Sunulan Bildiri*

Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformunun yirmi beşinci yıldönümü, cinsiyet eşitliğinin tam olarak ifade edilmesini engelleyen toplumsal yapıları ve güç dinamiklerini analiz etmek için özel bir fırsat sunmaktadır. Hiç şüphesiz, kadın haklarının yasal ve ilkesel çerçevelerdeki gelişimi ve birçok ülkede kız çocuklarının eğitime erişiminin yaygınlaştırılması da dâhil olmak üzere, birçok alanda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Aşılan kilometre taşlarının belki de en önemlisi, kadınlarla erkeklerin eşit olduğunun hemen hemen tüm dünyada kabulünde kendini göstermiştir. Ancak eşitlik ideali genel olarak kabul edilmekte ise de, bu idealin yaşamın bütün yönlerinde ifade edilmesi, gerçekleşmekten oldukça uzaktır. Gerçekten de, önceki kazanımların güvenceye alınması konusunda dünyanın çeşitli bölgelerinde yakın geçmişte yaşanan bazı gerilemeler, kadınların ilerlemesini engelleyen yapıların çekişmeci yöntemlerini benimseyen çabaların kırılmağını ortaya koymaktadır. Eşitliğin önündeki engelleri ve eşitliğin gelişmesini sağlayacak fırsatları belirleyebilmek için, toplumun mevcut düzenlenişinin derinden incelenmesi gerekmektedir. Sonuçta, cinsiyet eşitliğinin tam olarak sağlanabilmesi için, toplumun teklik, birlik ve adalet ilkelerine göre yeniden yapılandırılması şarttır.

Daha geniş bağlamından bakıldığında, kadınlara karşı yapılan ayırım hastalıklı bir toplumsal düzenin birçok belirtilerinden biridir. Tahakküm ve muhalefet dinamikleri kadın ve erkek arasındaki ilişkiler de dâhil olmak üzere, çoğu insan ilişkilerini tanımlar hale gelmiştir. Cinsiyet eşitliğine ulaşma çabaları genellikle güç mücadelesiymiş gibi yansıtılmaktadır. Güç, çekişmeli bir şekilde ifade edildiğinde, eşitsizlik, şiddet ve sömürü yaratır ve ortak yarara veya kişiler arası yarara kolaylıkla yöneltilemez. Sıfır toplamlı bir oyun¹ olarak kurulmuş bir sistemde, sınırlı kaynaklara erişmek ve ayrıcalıklı pozisyonlara ulaşmak için kavga etmek mantıklı gelebilir. Ancak, toplumsal düzenin ulaşabileceği en üst nokta sıfır toplam paradigması mıdır? Bütün insanların aynı anda ilerleyip gelişmesine imkân veren sistemler ve yapılar yaratılabilir mi? Gücün hangi ifadeleri bu tür sistemleri ve yapıları meydana getirebilir?

Bahai öğretileri tüm insanların sürekli ilerlemekte olan bir medeniyeti daha da ileri taşımak için yaratıldıklarını ve her insanın bunu yapabilmesini sağlayacak bir dizi kutsal donanım —bilinç, bir kalp ve bir ruh dâhil olmak üzere— sahip olduğunu tasdik etmektedir. Ruhun cinsiyeti yoktur; kadınlara karşı olan önyargıların ruhani gerçeklikte herhangi bir temeli yoktur. İnsanlık bir bütün olarak, kadınların medeniyetin her alanına katılmaktan mahrum edilmesi yüzünden son derece büyük acılar çekmiştir. Kadınlar ve erkekler, birbirinin ortakları ve meslektaşları olarak birlikte çalışmak yoluyla gücün, adil ve eşit bir toplum kurma çabalarına olanak sağlayacak türde yapıcı ifadelerinden nasıl yararlanabileceklerini öğrenebilirler. Gücün, insan ruhunun ve kolektifliğin güçlerinden yararlanmayı içeren yaratıcı ve yapıcı bir biçimi, tüm insanlığın çıkarlarını gözetecek toplumsal yapıların yeniden inşa edilmesini mümkün kılacaktır. Gücün böylesi bir biçimi, genelin kalkınmasına katkıda bulunabilmesi için bireyin kalkınmasına ve bireyin refahının sağlanabilmesi için genelin refahına fırsat tanıyacaktır. Bireyler, gruplar ve toplumlar

¹ Bir tarafın kazancının diğer tarafın kaybetmesine bağlı olması

arasında ve bireylerle toplumun kurumları arasında adil ve işbirliğine dayalı ilişki modellerinin oluşturulması son derece önemlidir.

Eğitim, insanlığın ihtiyaçlarıyla orantılı ilişki modellerinin kurulmasını mümkün kılacak temel çözümlerden biridir. Bazı eğitim modelleri çocuklara, mevcut sistemlerin zararlı normlarını ve mantığını aşılacaktır. Doğal olarak bu, kastedilmekte olan eğitim türü değildir. Birleşmiş Milletler ve Üye Ülkeler, insanların hem zihinsel hem de ruhani güçlerini geliştirmeye özen gösteren eğitim süreçlerine yatırım yapmalıdır. Bu modeller insanlığın birliğini ve kadın erkek eşitliğini yayıp iletmelidir. Bu eğitim modelleri, çocukların tüm insanlara karşı içten bir sevgi; karşılıklarına çıkacak sorunların üstesinden zaman içinde sabır ve sebatla gelmelerine yardım edecek bir hizmet anlayışı; yerel toplumlarında var olan ve gelişimi engelleyen zararlı geleneklerin ve değerlerin dönüşümü yönünde çalışmak için harekete geçirecek türde bir gelecek vizyonu ve başka insanların bakış açılarına açık olmalarını ve kendi görüşlerine ve yaklaşımlarına katı bir şekilde bağlanmamalarını sağlayacak bir alçakgönüllülük tavrı geliştirmelerine yardım etmelidir. Çocuklara, toplumlarının diğer üyeleriyle birlikte gerçeği tarafsızca araştırabilecekleri ve kendi toplumlarının ve çevrelerinin koşullarını iyileştirecek pratik çözümler arayabilecekleri, meşverete dayalı kolektif ortamlara katılabilmeleri için birçok fırsatlar sunulmalıdır.

İnsanlığın Kolektif Güçlerinin Serbest Bırakılmasında Birleşmiş Milletlerin Rolü

1995'teki dördüncü dünya kadın kongresinden beri cinsiyet eşitliğinin iletilmesiyle ilgili Birleşmiş Milletlerdeki diskur çoğunlukla mevcut dengesiz yapılar içinde güce erişimin genişletilmesine odaklanmıştır. Bu süreç kuşaklar boyunca sürdürülerek pekiştirilen eşitsizlikleri tam olarak gidermekte başarısız olmuştur. Mevcut toplumsal düzenden en çok yararlananlar, değerli olduğuna inandıkları bir sistemi tamamen değiştirmek için çalışmakta isteksiz olabilirler. Bu nedenle, tüm insanlar için, toplumsal değişim süreçlerine toplumun her düzeyinde katılabilmelerini sağlayacak ortamların ve fırsatların yaratılması şarttır. Yaptıkları katkılar göz ardı edilmiş olan insan gruplarının çoğu varoluşun ruhani bir boyutuna inanmakta ve yolsuzluk, açgözlülük ve zulüm krizlerine ahlaki çözümler aramaktadır. Etikten ve ahlaktan uzaklaşılması toplumsal hastalıkları ağırlaştırmış ve gücün hem ruhani hem de maddi kaynaklarından yararlanılması durumunda sağlanabilecek olan ilerlemeyi yavaşlatmıştır. Eşitliğin sadece maddi araçlarla sağlanabileceği ve yalnızca maddi göstergelerle ifade edilebileceği düşüncesi, birçok insanın sorguladığı bir fikirdir. Maddi kaynaklar sınırlı olabilir, ama maddi olmayan kaynaklar hem sınırsızdır hem de herkese açıktır. Bunların arasında yaratıcılık ve hayal gücü, meşveret ve irade, sezgi ve içgörü ile birleşik ve uyumlu eylemin gücü sayılabilir. Birleşmiş Milletlerdeki cinsiyet eşitliği diskuru, karşılıklı fikir alışverişi ve öğrenmeye dayanan ve insan ruhunun güçlerini besleyip kanalize eden daha katılımcı yapıların yaratılmasıyla güçlendirilmiş olacaktır.

Birleşmiş Milletlerde kararlaştırılan hedeflerin ve çerçevelerin başarıyla uygulanması sadece yerel eylem sayesinde mümkündür. Eğer eylemin birincil alanı yerel toplumlar ise, toplum üyeleri kendi refah ve esenlikleriyle ilgili karar verme süreçlerinin dışında bırakılamazlar. Kendi toplumlarında eşitliğin iletilmesi sürecinin belirlenmesinde

kadınların kilit bir söz hakkına sahip olmaları özellikle çok önemlidir. Erkekler, insanlığın refahının kadınların tam katılımına bağlı olduğunu kabul ederek, kadınların katkılarını memnuniyetle karşılamalı ve hatta özellikle talep etmelidirler. Ulusların, halkların ve toplumların esenlikleriyle ilgili kararların verildiği ortamlara ve süreçlere kadınların tam anlamıyla katılmaları şarttır. Bu, yönetimin her düzeyindeki vizyonlarda ve bakış açılarında, bütün insanların esenliğinin ancak ve ancak dünya liderlerinin insanlığın *bir bütün olarak* iyileştirilmesine sarsılmaz bir şekilde taahhüt vermeleriyle sağlanabileceğine dair sağlam bir inançtan güç alan, temel bir değişim gerektirmektedir. Kalıcı cinsiyet eşitliği ancak, insanlığın çıkarlarına hizmet etmeyen modası geçmiş inançların, kültürel normların ve uygulamaların terk edilmesiyle ve var olan güçlerin üzerine inşa edilerek sağlanabilir.

Cinsiyet eşitliğini daha güçlü bir şekilde tesis etmek için, Birleşmiş Milletlerin, hükümetlerin ve sivil toplumun önümüzdeki yirmi beş yıl içinde ne gibi inançlar, normlar ve uygulamalar benimsemesi gerekecektir? Gücün mevcut çekişmeci ifadeleri artık bir işe yaramıyorsa, kullandığımız araçların varmak istediğimiz sonuçlarla tutarlı olmasını nasıl sağlayabiliriz? Nihayetinde adil, çeşitliliğe sahip ama birleşmiş, aynı zamanda bütün sakinlerine büyüme ve gelişme fırsatları sağlayan sağlıklı bir dünya istiyoruz. Böyle bir dünya ancak kadınlar erkeklerle bunun mümkün olması için omuz omuza çalıştığı takdirde meydana gelebilir.

İngilizce orijinalinden tercüme edilmiştir.